

შრომა

საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის ოცნებები

გაზეთი გამოდის ყოველ-დღე
გარდა უქმების შემდეგ დღეებისა
გაზეთის ფასი:
 ერთი თვით 10 მან., ცალკე ნომერი ყველგან ათი შაური.
განცხადების ფასი:
 პირველ გვერდზე პეტით სტრიქონი 1 მან., მეოთხეზე 80 კაპ.
სამგლოვიარო განცხადება:
 12 სათამოსის—15 მან., შემდეგ 20—მ.
რედაქცია ღიაა დღის 10—2 ს.
 რედაქციასთან მარადათ მიღებაა რედაქცია დღის 10—12 ს.

ხელის მოწვევები უნდა მიმართოთ უნდა გათვალისწინოთ: ჰილის, კონტრა გზ., შრომა, ბარონკაყა, № 16. სხვა მისამართით გამოგზავნილ ფულს კანტორა ვერ მიიღებს. კანტორა ღიაა დღის 10—11 და საღამოს 5—7 სათ. რედ. კვირის ხელზე გამოგზავნილი წერილები უნდა იწერიოდეს ცალ გვერდზე, სუფთათ და გარკვევით. ხელმოწერილი წერილები არ დაიბეჭდება. დაბეჭდვად წერილებს რედაქცია არ იხილავს.
მისამართი: თიფლის, რედაქცია „შრომა“, ბარონ. ყლ. № 16.

№ 113 ორგანო საქართველოში მომავალ სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის წინააღმდეგ პოლიტიკური კომისიისა. № 113

ნომრის შინაარსი.
წარმომადგენელი:
 მეთაური. მრისხანე განაჩენი.
 დირექტორი. დიმიტრი.
 საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის მეორე ყრილობა (ანგარიში)
 ქართული ტენიკური საზოგადოება ომის შესახებ.
 საქართველოს პარლამენტი (ანგარიში).

გაზეთის რეკონის გზის სასურსათო კომიტეტი აცხადებს, რომ
გზისათვის საჭიროა (1000) ათასი ფუთი ხორბბალი
და (2000) ორიათასი ფუთი სიმინდი
 დაწვრილობით პირობების გაგება შეიძლება კახეთის რეკონის გზის სამმართველოში (ელისაბედის ქუჩა, № 73) სასურსათო კომიტეტის თავჯდომარე ნ. ლევანთან 9—3 საათ. ტელ. № 7—50.
 3—3

გაძნობს, რომ მისი ბედნიერება მკიდროთ არის დაკავშირებული ქართველი დემოკრატიის ბედნიერებასა და მომავალთან, რომ ერთის დამარცხება იქნება მეორეს დამარცხებაც. ამიტომ იმადლებს ის ხმას დაწინაურება ავანტიურის წინააღმდეგ, ამიტომ აცხადებს ის ცხარე პროტესტებს პოლიტიკურ მოვინისტთა წინააღმდეგ. ეს მრისხანე განაჩენია შოვინისტი-დაწინაურება წინააღმდეგ. ეს იმის მომასწავებელია, რომ საერთო უბედურების დროს სომხის ჯანსაღი დემოკრატია იქნება ქართველ დემოკრატთან და არა მის წინააღმდეგ!

დავანჯირობი
 ჩვენი სახელმწიფოებრივობა, როგორც არა ერთხელ აღგვიჩვენავს, განსაკუთრებულ პირობებში წარმოიშვა. ის ჯერ კიდევ შექმნის და განმტკიცების პროცესშია. ბევრი პირობები გადავედგა წინ საკუთარ სახელმწიფოს აშენების საქმეში. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ ამ შემთხვევაში შედარებით ჩვენ შემოღობულთან გვაქვს დიდი უპირატესობა. პოლიტიკური ტერიტორიული და ეთნოგრაფიული და აგრეთვე სახელმწიფოებრივი წარსული, ყველაზე მეტად ჩვენს წინააღმდეგ დიარაზმენ მტერნი. თუ რატომ მოხდა ეს ასე აქ ამის მიზეზების გამორკვევას არ შეუძლებელია. მ მიზეზებს პირუთენელი ისტორია გამოარკვევს და აღწერს. აქ ხაზს გაუყვამთ მხოლოდ იმ გარემოებას, რომ ჩვენ, ქართველებს, არავისათვის საბაბი არ მიგვიცია ჩვენ წინააღმდეგ ამხედრებისათვის. და ყველა ის ვინც ჩვენ წინააღმდეგ ხმას თუ ხმალს იმადლებს მოქმედებს ვიწრო ეგოისტური მოსაზრებით და არავითარი მალალი იდეა მას არა აქვს. ჩვენ კი სახელმწიფოს შექმნის საქმეში ვეგებებით ცხოვრების განვითარების საერთო ტენდენციას. აქამოდვე სახელმწიფოებრივი იყო შეკონსოლიდირებული მექანიზმით. იმპერიოლისტური სული მოითხოვდა სახელმწიფოს საზღვრების გაფართოებას. ამ შემთხვევაში ერთ ერს ემლოდა უპირატესობა, დანარჩენები გაბატონებულ ერის ქვეშევრდომება ითვლებოდნენ. ქვეშევრდომი ერები ყოველივე თავისას მოკლებული იყვნენ. ამიტომ მათში ბუნებრივად იმადლებოდა და ძლიერდებოდა წინააღმდეგობის სული. თუ რა უპირობაა მექანიზმით სახელმწიფოს აგება — ამის საუკეთესო მაგალითს ყოფილი რუსეთი და ავსტრო-უნგრეთი იძლევიან. დღეს სახელმწიფოები ეროვნულ ფარგლებში იქმნებიან. ასეთია ცხოვრების საერთო ტენდენცია. ჩვენ ამის თანახმად ვმოქმედებთ. ჩვენი გზა სწორი და თვით ცხოვრების მიერ ნაკარნახევი. და ვინც ჩვენ წინააღმდეგ მიდის ის ცხოვრების ჩარხის უკუღმა დაბრუნებას ცდილობს, რაც შეუძლებელია. შესაძლოა შევედრებდნენ ჩვენი სახელმწიფოებრივობის სახის ჩამოსხმა და

მიიღება ხელის მოწერა
ყოველ-დღიურ გაზეთ
„შრომა“-ზე
 მისამართი: ტფილისი, ბარონის ქუჩა, № 16, გაზ. „შრომა“-ს კანტორა.

იუსტიციის სამინისტროს საკოლექტივური განყოფილება
 მიით აცხადებს, რომ
1919 წლის 1 იანვრიდან იგი გამოცემს კვირაში ერთხელ „აბონთანა და მთავრობის განკარგულებათა კრებულს“.
 კრებული ოფიციალური გამოცემა და შიგ მოთავსებული იქნება ყველა კანონი, მთავრობის განკარგულებანი ზოგადის ხისითისა და მთავრობის მიერ დამტკიცებული წესდებანი.
 საქართველოს პარლამენტის მიერ ამა 1918 წლის 11 ოქტომბრის, კანონთა გამოქვეყნების კანონით, ყოველი კანონი ძალაში შედის შეიღის დღის შემდეგ, „კანონთა და მთავრობის განკარგულებათა კრებულში“ გამოქვეყნებიდან.
 წესდებანი სხვადასხვა სამრეწველო, სავაჭრო და საკრედიტო დაწესებულების დაიბეჭდება „კანონთა კრებულის“ მეორე ნაწილში, ცალკე მორიგებითა და საფასურით.
 წლის დამლევის კრებულს დაერთვის სამ ნაირი ვრცელი სარჩევი: ანბანზე დაწყობილი—საგნობრივი, ქრონოლოგიური და სისტემატიური. „კანონთა და მთავრობის განკარგულებათა კრებული“ ეღირება წლიურათ მთავრობის დაწესებულებათა და მოხელეთათვის 30 მან. კერძო ხელის მომწერათათვის 40 მან. ქ. თბილისში, ხოლო პროვინციებში გაგზავნილ—50 მან.
 თითო ნომერი კრებულისა ცალკე იქნება შეფასებული.
ამა 1918 წლის 26 მაისიდან 1919 წლის 1-ლ იანვრამდე გამოცემული კანონები უკვე იბეჭდება და სარჩევით ცალკე წიგნათ იქნება გამოცემული.
 ხელის მოწერა მიიღება იუსტიციის სამინისტროს საკოლექტივური განყოფილებაში, რომლის სახელთანავე უნდა გამოიგზავნოს ფული საქართველოს სხვადასხვა ადგილებიდანაც.
მისამართი: აუსტიციის სამინისტროს საკოლექტივური განყოფილება ქ. თბილისში, სსსმართლო დაქვეყნებათა შენობაში. 3—1

მისამართი: ტფილისი, ბარონის ქუჩა, № 16, გაზ. „შრომა“-ს კანტორა.

ექიმი ა. ბ. შიშოლი-საბაგვილი.
 მედიკინის დოქტორი ქენევის უნივერსიტეტისა და ელინბურგის მედიკურ-ქირურგიულ კოლეჯისა. იღებს ყოველ დღე შინაგან, ქალურ და ვენეროლო ავადმყოფთ და იძლევა საბებო დარიგებას. სიფილისის წამლობა ახალი მეთოდებით. დღის 10—12 ს. და საღამოს 6—7 ნახ. საათამდე. მიხაილოვის პრ., სახლი № 119 ტელ. 8—26.

ექიმი ი. კ. აბაკელია
 შინაგანი ავადმყოფობა.
 განსაკუთრებით ავადმყოფობანი გულმკერდისა, ფილტვებისა, სასუნთქისა, ფილტვების აპქისა, გულისა და ჯირკვლებისა.
 ამოცნობა (დიაგნოზი) და წამლობა ყოველგვარი ქლექისა, სისხლნაკლებობისა და მალარიისა.
 ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა საღამოს 4 1/2—6 ს. პეტრე დიდის ქ. № 26 ტელ. 5—86

განცხადება.
თანახმად საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობისა, სდგება მოხალისეთა რაზმები, სადაც საქართველოს ყველა მოქალაქეს შეუძლია ჩაწერა, მათ გარდა, რომლებიც ეს-ლა უბგვე მსახურებენ საქართველოს ლაშქარში და გარდა ფ.კ.გ.ს, რომლებიც მოწვეულნი არიან.
 მოწვეულ ჯარისკაცად ითვლებიან 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897 და 1898 წლებში დაბადებული ახალგაზრდები.
 არსებობს შემდეგი პირობები: 1—ყველა მოხალისის, რომელიც სხვა და სხვა დაწესებულებებში მსახურებს—ადგილი შეენახება 2. სახელმწიფო მოქმედების შემდეგ ისინი განთავსდებიან იქნებიან. 3. უბედურ შემთხვევაში მათი ოჯახები უზრუნველყოფილი იქნებიან. 4. რაზმების შედგენა დავალებული აქვს გენ.-მაიორ მალალაშვილს ენ.-მაიორ ფურცელაძეს; (გიორგი) პოლკოვნიკებს: კარგარეთელს, ბ. ნიჭირველს, დ. ქარცივაძეს და ტ. ართემიძეს.
 ჩაწერა შეიძლება ბარიათინის ქუჩაზე, სამხედრო სამინისტროში ყველ დღე დღის 9 საათიდან—14 საათამდე და 16 ს.—18 საათამდე. მახსადსეთა რაზმების ხელმძღვანელი გენერალ-მაიორი: მალალაშვილი.

ა. თბილისი, დეკემბერი 31.
 მრისხანე ვინც თვალყურს განაჩენი. ადევნებდა უკანასკნელ ამბებს, შეამჩნევდა ერთ საკუთარადღებო ფაქტს. იმ დროს, როდესაც დაწინაურებული პარტია მთელს სომხობას საქართველოს წინააღმდეგ ჯვაროსნულ ომისაკენ მოუწოდებს საქართველოში მცხოვრები სომხის დემოკრატია არამც თუ არ იზიარებს დაწინაურებულის პოლიტიკას, არამედ სასტიკ პროტესტსაც აცხადებს მის მიერ დაწესებულ ავანტიურის წინააღმდეგ თქლავის, გორის, ქუთაისის, საჩხერის სომხობამ უკვე გამოიტანა რევოლიუციები, სადაც სომხის ერის სალი ელემენტები აღშფოთებდას და პროტესტს აცხადებენ დაწინაურება წინააღმდეგ. სხვანაირად არც შეიძლება.

საქართველოში მცხოვრები სომხის დემოკრატია, რომელიც მუდამ ქირში და ლხინში ერთად იყო ქართველ დემოკრატისთან, კარგათ გრძობს, თუ რამდენათ საბედისწერა ორივე ერის დემოკრატიისათვის დაწინაურება უკანასკნელი ავანტიურა. საქართველოს რესპუბლიკა—ეს ხომ ის ქვეყანაა, სადაც სომხის გლეხი და მუშა ისეთსავე პირობებშია, როგორც ქართველი გლეხი და მუშა. საქართველო ხომ ის ქვეყანაა, სადაც სომხის ერი არავითარ შევიწროებას და დევნას არ განიცდიდა, სადაც არ ყოფილა და, გვწამს, არც იქნება „ელინი და იუდეველი“, არამედ ყველა პოლიტიკურად თანასწორნი არიან. საქართველოში მცხოვრები სომხის დემოკრატია ინსტიტუტურად

საქართველოში მცხოვრები სომხის დემოკრატია, რომელიც მუდამ ქირში და ლხინში ერთად იყო ქართველ დემოკრატისთან, კარგათ გრძობს, თუ რამდენათ საბედისწერა ორივე ერის დემოკრატიისათვის დაწინაურება უკანასკნელი ავანტიურა. საქართველოს რესპუბლიკა—ეს ხომ ის ქვეყანაა, სადაც სომხის გლეხი და მუშა ისეთსავე პირობებშია, როგორც ქართველი გლეხი და მუშა. საქართველო ხომ ის ქვეყანაა, სადაც სომხის ერი არავითარ შევიწროებას და დევნას არ განიცდიდა, სადაც არ ყოფილა და, გვწამს, არც იქნება „ელინი და იუდეველი“, არამედ ყველა პოლიტიკურად თანასწორნი არიან. საქართველოში მცხოვრები სომხის დემოკრატია ინსტიტუტურად

განსაკუთრებით, რადგან ჯერ კიდევ არ დასრულებულა ბრძოლა მექანიკურ და ორგანიზულ პრინციპებს შორის, მაგრამ რომ საბოლოო შედეგში დამარცხდა ეს ეკვს გარეშე. ამას დღევანდელი სინამდვილე წაოთ მოწმობს. ამგვარად ჩვენ სწორ გზაზე ვდგევართ, როდესაც ეროვნულ სახელმწიფოს ეკმნით: დამარცხდები ამ შემთხვევაში აუცილებელია. ჩვენ ყოველივე საშუალება უნდა ვიხმაროთ ეს დამარცხდები ვადავლავოთ. ყველაზე უფრო ძლიერ მომენტათ ამისათვის ჩვენ შიგაგანია ზნებრივი მომენტი. ჩვენ უნდა ვამცნოთ კაცობრიობას, რომ ქართველ ხალხს შეგნებულათ სურს დამოუკიდებელი ცხოვრება და საერთაშორისო ოჯახში სრულ უფლებიან წევრად შესვლა. ხალხის ნებასურვილი კი დემოკრატიულ არჩევნებში გამოიხატება. ამიტომ ჩვენ რაც შეიძლება უნდა დავაჩქაროთ დამოუკიდებელი კრების არჩევნები და მით თვით დამოუკიდებელი კრების მოწვევა. ეს ეხლა განსაკუთრებულ საქიროებას წარმოადგენს. ჩვენში ინკლისელები შემოვიდნენ. მათი ჩამოსვლით მდგომარეობა ასე თუ ისე იცვლება. ეს უცხოელები ჩვენ ნაკლებათ გვიცნობენ. ისინი პირველ შთაბეჭდილებებს ეხლა იღებენ ჩვენგან. ამიტომ დაუფასებელი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი საერთაშორისო მდგომარეობისათვის ჩვენი ხალხის ნების ყოფის დემონსტრაციას. დამოუკიდებელი კრების მოწვევის დაგვიანება დიდი როლი ითამაშა რევოლიუციონერ რუსეთის დანგრევის საქმეში. ამ გაცვეთილით ისარგებლეს გერმანელებმა, და არჩევნებრივი სისწრაფით იწვევეს იქ დამოუკიდებელ კრებას. მხოლოდ ჩვენ ვერ გამოვიჩინეთ ამ შემთხვევაში შესაფერისი გამჭირაობა და წინდახედულება. რაც შეიძლება სასწრაფოთ უნდა ვავასწროთ შეცდომა და დაუკანებლივ უნდა იქნეს მოწვეული დამოუკიდებელი კრება.

ამას ძალუქათ მოითხოვს მომენტი. დილიანი.

შესდობა რომელიც არ უნდა იქნას განაყოფიებული.

ჩვენი გაზრდის ფურცლებზე ერთხელ უკვე აღვნიშნეთ როგორც მსგავსება, ისე განსხვავება გერმანიისა და რუსეთის რევოლიუციის შორის. გერმანიიდან მოსული უკანასკნელი დემოკრატები უნებლიეთ გვაგონებენ რუსეთის რევოლიუციის მრავალ მხარეებს და მომენტებს. როგორც უკანასკნელი ცნობებიდან სჩანს გერმანიის უკვე ალავი ჰქონია მეტათ სამწუხარო და რევოლიუციონერის შეიძლება სახედისწერო შეტაკებას სპარტაკის ჯგუფსა და მემარჯვენე სოციალისტებს შორის. გერმანიის სოციალისტების უკიდურეს შემარცხნე ფრთას დიდი ხანია აქვს უთანხმოება და ბრძოლა გერმანიის შემარჯვენე სოც.-დემ. ამოღწეა ხანს ეს ბრძოლა იდეურ ხასიათს ატარებდა. დღეს კი, როგორც სჩანს, ეს ბრძოლა ქუჩაში გადატანდა და სწარმოებს იარაღით ხელში. თითქოს ისტორია რუსეთის რევოლიუციისა მეორდება. როგორც რუსეთის ისე გერმანიის რევოლიუციის მსვლელობაში, სოციალისტთა ორი ფრთის შორის ბრძოლა ვასცილდა იდეურ საზღვარს და იდეის ქეშპირების, სისწორის გადაწყვეტა იარაღს მიანდეს. მეტად საწუხაროა ყოველ ქეშპირით რევოლიუციონერისათვის სოციალისტთა შორის ბრძოლის ასეთი ხასიათის მიღება. მას შეუძლია მხოლოდ ხალხის მტრებში გამოიწვიოს სისხარული და ერთგვარი იმედით თავის მიზნების განხორციელებისა. სამწუხაროა ისიც, რომ გერმანი-

ის სოციალისტები ჯეროვან ყურადღებას არ აქცევენ რუსეთის რევოლიუციის გაყვითლებს; არ ღებულობენ მხედველობაში ყველა იმ მზგავსებებს და განსხვავებებს, რომლებიც ახასიათებენ რუსეთისა და გერმანიის რევოლიუციებს და არ გამოყავთ აქედან მომავალ მათი მუშაობის შესაფერი ტაქტიკა. რუსეთის სინამდვილის მიხედვით, იმ ბრძოლას, რომელსაც აწარმოებდა დროებითი მთავრობა ზოგიერთ სოციალისტთა ურა მაქსიმალისტურ ლოზუნგების წინააღმდეგ, კიდევ ჰქონდა თავის ერთგვარი ვასამართლებელი საბუთი. მაშინ მსოფლიო ომს ბოლო არ უჩანდა. არსაიდან არ მოსჩანდა რევოლიუციური ნაპერწკალი.

რუსეთის რევოლიუციონერი დემოკრატია გარშემორტყმული იყო მტერთა ძალებათ. გერმანიის იმპერიალისტები, რუსეთის რევოლიუციის სრული განადგურებით ემუქრებოდნენ. ასეთ პირობებში ბოლშევიკების ლოზუნგები ფრონტის დაშლისა და დაუკანებლივ ზავის შესახებ დამღუპველი იყო რევოლიუციონერ, ომში ჩაბმულ რუსეთისათვის.

ქოალიციის რუსეთის სინამდვილეში რევოლიუციის პირველ ხანებში, როდესაც ჯერ კიდევ არ იყო მოსპობილი მონარქიის ყველა ნაშთები, ერთგვარი აზრი მიიწეჰქონდა. ჩვენთვის, სოციალისტ-რევოლიუციონერებისათვის ეს კოალიცია დროებითი იყო, ის მხოლოდ საშუალება იყო რუსეთის რევოლიუციის პირველ ხანებში საქირო და აუცილებელი.

მაგრამ რუსეთის რევოლიუციონერმა დემოკრატმა დიდი შეცდომა დაუშვა, როდესაც ის ბურჟუაზიასთან კოალიციის საქიროებას მაშინაც კი აღიარებდა, როდესაც თვით ამ ბურჟუაზიამ და მისმა ხელმძღვანელმა პარტიებმა რევოლიუციის ამკარა ბრძოლა დაუწყეს.

რუსეთის დემოკრატია და მისი ზოგიერთი პარტიები ბურჟუაზიასთან კოალიციის საქიროებას აღიარებდნენ მაშინ, როდესაც თვით ასეთ კოალიციისათვის სოციალისტურ დემოკრატის ორ ნაწილს შორის არ უნდოდა, ან და ვერ შესძლო გამოენახა საერთო ენა.

ამაში, რა თქმა უნდა, დიდი დანაშაულობა მიუძღვის რუსეთის სოციალისტურ დემოკრატის მაქსიმალისტურ ნაწილს, რომელსაც მაშინ, სამწუხაროთ, ბოლშევიკები ხელმძღვანელობდნენ თავისი ურამაქსიმალისტურ-დემოკრატიული ლოზუნგებით და შემცდარი ტაქტიკით. მაშინ რუსეთში სოციალისტურ დემოკრატის ამ ორ ნაწილს შორის ვერ გამოიხახა საერთო ენა. თანამათ შეგვიძლია ესთქვათ, რომ ეს იყო დიდი შეცდომა, რომელმაც სახედისწერო როლი ითამაშა რუსეთის რევოლიუციისათვის.

ჩვენ უკვე აღვნიშნეთ წინათ, რომ თუ რუსეთის რევოლიუცია დაღუპვის კარამდი ბოლშევიკურ ურა მაქსიმალისტურმა ლოზუნგებმა და პროგრაბა-ტაქტიკამ მიიყვანა, გერმანიის რევოლიუციის უთუოდ დაღუპავს სწორედ ის, თუ შეიძლება ასე ესთქვათ, მინიმალისტური ტენდენციები, რომლებიც ახასიათებენ გერმანიის რევოლიუციის ხელმძღვანელ სოციალ-დემოკრატიულ პარტიას.

თანამედროვე სოციალ პოლიტიკური წყაბილების არსებითად შერყევა და მისი გარდაქმნა უნდა იყვეს უახლოესი მიზანი გერმანიის რევოლიუციონერ დემოკრატისა. ეს პროგრამა ერთად ერთი მისაღები პროგრამაა დღევანდელ პირობებში გერმანიის რევოლიუციონერ დემოკრატისათვის. ასეთ პროგრამას

აყენებს სწორედ სპარტაკის ჯგუფი. არსებითად ეს პროგრამა მისაღები უნდა იყოს გერმანიის ეხლანდელ მთავრობისათვის.

ლაპარაკი შეიძლება მხოლოდ ამ პროგრამისათვის საქირო ტაქტიკის სხვა და სხვაობის შესახებ. სამწუხაროთ, გერმანიის სოც.-დემ. უმრავლესობა ჯერ-ჯერობით შემცდარ გზას ადგია. როგორც სჩანს მას განუზრახავს სპარტაკის ჯგუფის იარაღით დამარცხება. მაგრამ ასეთი ბრძოლა სოციალისტების ორ ფრთას შორის რუსეთში თუ მიუღებელი იყო, გერმანიის ეხლანდელ პირობებში პირდაპირ დაუშვებელია და რევოლიუციისათვის კმითუოდ დამღუპველი იქნება. ჩრობრც ვიცით, გერმანიის ბურჟუაზია განდგომილი იყო იმ ბრძოლაში, რომლის შედეგი იყო გერმანიის რესპუბლიკათ გამოცხადება. მაგრამ თუ ბურჟუაზიასთან რაიმე კოალიციის შესახებ შეიძლება ლაპარაკი, პირიქით, ჩვენ ვხედავთ, რომ ბურჟუაზიამ რევოლიუციის დაწყებისთანავე შეუდგა მხადებას და ბრძოლასაც კი რევოლიუციონერ დემოკრატის წინააღმდეგ.

ამასთანავე მისაღებია მხედველობაში ისიც, რომ სხვა გარეშე ძალებიც, რომარ დაეხმაროს მას, ის იმდენათ ძლიერი და შეკავშირებულია, რომ შესძლებს გერმანიის დემოკრატის სასტიკი წინააღმდეგობა, ბრძოლა გაუწიოს.

ასეთ პირობებში უფრო, ვიდრე ოდესმე და სადმე საქიროა სოციალისტური დემოკრატის ყველი ნაწილების მკიდრო კავშირი. უნდა შეიქნას მთლიანი სოციალისტური და რევოლიუციონერი ფრონტი; მის გარეშე რევოლიუცია ვერ გაიმარჯვებს.

ამის სამაგრიოთ კი, ჯერ-ჯერობით, გერმანიის წინააღმდეგ ვხედავთ. იქ სოციალისტურ დემოკრატის ორ ნაწილს შორის სასტიკი ბრძოლა სწარმოებს. აღსანიშნავია ისიც, და ეს კარგათ უნდა ახსოვდეთ გერმანიის რევოლიუციის ხელმძღვანელთ, რომ გერმანიის კონტრ-რევოლიუციონერი ძალები, როგორც უკანასკნელ მოსულ ცნობებიდან სჩანს, სწორედ ამ სოციალისტების შორის არსებულ ბრძოლაზე აშენებენ თავის მომავალ გეგმებს.

თავის დროზე რუსეთის რევოლიუციონერ და სოციალისტურმა დემოკრატმა ვერ შესძლო საერთო მთლიანი სოციალისტური და რევოლიუციონერი ფრონტის შექმნა; ეს იყო დიდი, სახედისწერო შეცდომა.

გერმანიის რევოლიუციონერ დემოკრატის უნდა ახსოვდეს ეს შეცდომა, რომელიც განმეორებულად უნდა იქნას. Michel.

სადახლოს ალბე.
გუშინ, დამის I საათზე, ჩვენმა ჯარებმა აიღეს სადახო. ტყვეთ წამოიყვანეს მრავალი. გაქცეულთ სდევნიან.

ახალი აგაპი.
დღეს საღამოს 5 საათზე ავლაბარში (ავლაბრის კლუბში) კახეთის ქ. სახლი № 1) დანიშნულია სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიის ავლაბრის რაიონულ კოლექტივის წევრთა საერთო კრება. ყველა ამხანაგების დასწრება სავალდებულოა.

○ დაპატიმრება. თბილისის სისხლის მილიციის უფროსის განკარგულებით დაპატიმრეს: საქართველოს პარლამენტის წევრი და ქალ-საბჭოს წევრი 1) ბაგრატი მიქიტაშვიანი 2) მეხუთე ქართველი მსოფლიო პოლიკის ჯარის კაცი ივანე დილევაძე, სამხედრო მოქმედების შესახებ ცრუ ხმების გავრცელების გამო, 3) კოსტ. სალაძე 4) მილიციონერები გრ. ჩოპურია და 5) ნ. ქურბული, ტუსადის გაშვებისათვის 6) ივანე გრეჩკოვი, 7) მ. ას-

ლამაზიშვილი და 8) ბაგ. ხაჩატუროვი: სამივეს ბრალდება საქონლის მიწოდებელ კომიტეტის ცენტრალურ საწყობიდან საქონლის მოპარვა.

○ დაპატიმრება. სიღნაღისა და თელავის მაზრაში ავტაციისათვის ადგილობრივი ადმინისტრაციამ დაიჭირა და თბილისში გამოგზავნა 1) ვ. მაპიკონიანი, 2) გ. კარაბეტიანი, 3) ა. მახარობლიშვილი, 4) მინასიანი, 5) მინასიანი, 6) გ. ნესტორიანი.

○ სახალი. შაბათს, 28 დეკ., ქალაქის საავამყოფოში 28 ვადამდები სენით ავამყოფი მიიყვანეს.

○ მკვლელობა და ძარცვა. კვირას, 29 დეკ., ღამით, ბოროტ მოქმედებმა გაძარცვეს ხოჯევანქის ეკლესია, დაარჩვეს მოსამსახურე და გაიტაცეს 20,000 მანეთად ღირებული ნივთები.

○ განათლების მინისტრის შუამდგომლობა. განათლების მინისტრმა მიმართა შინაგან საქმეთა მინისტრს, რომ, რაც შეიძლება ბლომათ გაგზავნოს მიცვალებულთა გვამი მიხეილის საავამყოფოში სამკურნალო განყოფილების სტუდენტთა პრაქტიკულ საქიროებისათვის.

○ განცხადება ქ. თბილისის, აგრეთვე თბილისის, გორის, და თელავის მაზრების გენერალ გუბერნატორის.

ვაცხადებ თბილისის მცხოვრებთა საყურადღებოდ, რომ ახალწლის წინ დამეს ნებადართულია მოძრაობა დამის 2 საათამდე, რომლის შემდეგაც ვისაც ქუჩაში შეამჩნევენ დაპატიმრებენ და დაისჯებიან, როგორც ჩემვან სავალდებულო დადგენილების დამრღვენი.

ჩვეულებრივი სროლა ამ დამეს ქალაქის სამხედრო წესებზე გამოცხადების გამო, დაუშვებელია; დამნაშავენი სასტიკად დაისჯებიან სახელდობრ წლინახევრის ციხით ანდა 10,000 მან. ჯარიმით.

იმედი მაქვს, რომ თბილისის მოქალაქენი შეგნებით შეხვდებიან დღევანდელ მდგომარეობას და არ დაარღვევენ წესრიგს.

გენერალ-გუბერნატორი.

მ. მალაქელიძე.
○ საუწყებთა შორის კომისია. განათლების მინისტრის თავმჯდომარეობით შესდგა საუწყებთა შორის კომისია, რომელშიდაც შედიან: ფინანსთა, შინაგან საქმეთა და სამიწადმოქმედო მინისტრები, სამეცნიერო დაწესებულებათა განერთანების საკითხის გამოსარკვევად.

○ დანიშვნა. ბორჩალოს მაზრის სამხედრო სადგომთა სადგურის ინჟინრად მ. ნ. ჯაიანი დანიშნა.

○ საგენერალ-გუბერნატორში. დიდან გენერალ გუბერნატორის განკარგულებით დიქრილთა შესახებ, შუადგომლობით უნდა მიმართონ ქალაქის მილიციის უფროსს.

○ დაბრუნება. თბილისის ანაზღები დიდ ანტისანიტარულ პირობებშია. საქიროა მილიციის ყურადღება.

○ დანიშვნა. პორუჩიკი ვ. კ. ბახტაძე დანიშნა გენერალ გუბერნატორის საგანგებო საქმეთა ობეროფიცრად.

○ კრება. კვირას, 29 ქრისტეშობისთვის სახელმწიფო დაწესებულებათა მოსამსახურეთა ეკონომიურ საზოგადოების კრება შესდგა. კრებაზე აღძრულ იქმნა შუამდგომლობა, რომ ეკონომიური საზოგადოების წევრად ჩაწერის უფლება მიეცეთ ყველა სახელმწიფო დაწესებულებათა მოსამსახურეთ (აქამდემარტო პარლამენტისა და სამინისტროების მოსამსახურეთ შეეძლო ჩაწერა) შუადგომლობა კრების მიერ შეწყნარებულ იქმნა. საწევრო გადასახადი დააწესეს 25 მანეთი. აირჩიეს გამგეობაში 5 კაცი: ვ. ძიძიგური, ალ. ალანია, დადიანი, ლომთაძე და ჩვენკელი.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის განცხადება

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის განცხადება

გუშინდელი დღის განმავლობაში ჩვენმა მოწინავე ნაწილებმა შულავერის რაიონში ჩამოაგდო მტერი ორ ფრთად მნიშვნელოვან მადლობადან. დანიშნულ ფრონტზე სიწინარება.

დღეს, 29 დეკემბერს დიდი ბრძოლა დაიწიბა სოფელი იუსან-სარადი, მასთან ერთად სკლო ივლო 2 სრულიად გაუფუჭებული საველე ზარბაზნი, 2 ერთი უშეიერებით და 2 ტყვიის მფრქვეველი.

მტერს დიდი ზარალი მიუყენეთ. ტყვეთ წამოვიყვანეთ 2 აფიცერი და რამოდენიმე ჯარისკაცი. ბრძოლის ადგილი მტრის გეგმებითა დაფარული. ჩვენი ზარალი ამ მამაცურ შეტევაში მკტად მცირეა.

იუსან-სარადისთან დამარცხებულ მტერს ჩვენი ჯარი დაგინა.

დაეპუა კუთაისიდან.

მთავრობის თავმჯდომარის სახელზე მიღებული შემდეგი დეპეშა, ქუთაისის გუბერნიის კომისარისხვან.

მაქვს პატივი ვაცნობოთ ქუთაისის გუბერნიის საქალაქო და საერობო თვითმართველობათა წარმომადგენელთა საერთო ყრილობის დადგენილება: ქუთაისის გუბერნიის ქალაქების და სამაზრო ერობათა გამგებების წარმომადგენლების ყრილობა მიესალმება საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის მთავრობას. ქალაქების და ერობათა თვითმართველობები ამ ისტორიულ მომენტში, როდესაც ჩვენ თავისუფლებას, ჩვენ დემოკრატიულ წყობილებას და ჩვენ ქვეყანას მოელის საფრთხე სომხების პლუტოკრატიისაგან, თავის უპირველეს მოვალეობათა სთვლის, მთელი თავის ძალღონით, ორგანიზაციებით, პირადი შემადგენლობით, მთელი თავის მატერიალური შეძლებით და თავის გავლენით მკიდრო მონაწილეობა მიიღოს საომარ სამადაისში, შინაშარყულათ მიწოდოს მთავრობას საქირო მასალები და ომის დახმარებელი ორგანიზაციები. მკირე ღრობით, მაგრამ დიდი გამოცდილებით და მომზადებით აღჭურვილი ჩვენი მთავრობა ერთს წუთსაც არ უნდა შეირყეს იმ მტკიცე და სწორ პოზიციიდან, რომელზედაც იგი სდგას სომხების მთავრობასთან საზღვრების გამიჯვნის საკითხის წამოყენების დროიდან. ჩვენი მთავრობა არავითარ შემთხვევაში არ დაუშვებს, რომ უცხო სახელმწიფო, რა გინდ მძლავრი იყოს იგი, ჩაერიოს ჩვენ შინაგან საქმეში. ამას მოითხოვს და მზად არის მთელი თავის არსებით დიაცვას ქუთაისის გუბერნიის ყველა მცხოვრებლები, როგორც ერთი ადამიანი, რასაც ჩვენ ხალხის წარმომადგენლნი ვრცელი დემოკრატიული პრინციპების საფუძველით არ ჩეულნი ვამოწმებთ და დავსძენთ, რომ ის, რაც მოგვიპოვებია მრავალ წლოვანი და სასტიკი ბრძოლით, რისთვისაც შეგვიწირია ჩვენი საუკეთესო ძალები, მას არ დაეთნობთ უკანასკნელ სისხლის წვეთამდის.

ყრილობის თავმჯდომარე ქუთაისის ქალაქის თავი კალანდარიშვილი, ქუთაისის სამაზრო ერობის გამგებების თავმჯდომარის მოადგილე

გრიგოლ სოლოვოვი, ხონის ქალაქის თავი ივანე ქავჭავაძის, ოზურგეთის ქალაქის თავი მურვანდი, შორაპნის სამხარეო ერობის გამგეობის თავმჯდომარე ვაგია შვილი, ლეჩხუმის მაზრის ერობის წარმომადგენელი ყიფიანი, ფოთის ქალაქის გამგეობის წევრი მ. ესაკია, ხაშურის ქალაქის გამგეობის წევრი ა. კ. ახობაძე, ოზურგეთის სამხარეო ერობის გამგეობის წევრი კვიციანი, რაჭის მაზრის ერობის წარმომადგენელი ტიტე გაცირიძე, ლანჩხუთის ქალაქის თავი ლ. კვიციანი, სენაკის სამხარეო ერობის გამგეობის წევრი აკაკი ფინაია.

ფოთი. ფოთის პროფესიონალური კავშირების რწმუნებულთა კრება აღფრთოვანებით ეგებება მთავრობის გადაწყვეტილებას იარაღით ალაგმოს სომეხ ავანტიურისტების თავხედობა და ფიცსა სდებს დიაცვას რევოლუციულ და თავისუფლება და მოზღვავებულ კონტრევოლუციისაგან ამ საშინელ განსაცდელის დროს ჩვენ მთავრობასთან ვართ გაუმარჯოს საქართველოს რევოლუციონერ დემოკრატიის და მის ხელმძღვანელ მთავრობას. მონდობილობით კიდურად.

სიღნაღის სომხობა.

სიღნაღის სომხობამ მიტინგზე, რომელიც შესდგა 26 დეკემბერს, მოისმინა რა მთელი რიგი ორატორებისა მიმდინარე მომენტის შესახებ უცხადებს თავის პროტესტს სომხების რესპუბლიკის დაწესებულების მთავრობას, რომელმაც იარაღი აიღო მომე ქართველ ხალხზე, რომელთაც ჩვენ ძმურად გვიცხოვრია საუკუნოების განმავლობაში. ვხედავთ რა დღევანდელ ომში ბრძოლის საქართველოს რევოლუციონერ დემოკრატიისას რეპროდუქტორ დაწესებულების წინააღმდეგ, უცხადებთ საქართველოს მთავრობას ჩვენ სრულ ნდობას. მზათ ვართ ყველაფერში აღმოაჩინოთ მას შესაფერი დახმარება და მოუწოდებთ სომხის დემოკრატიას არ გაყვეს დამნაქიუტუნის ავანტიურას, ან აქტების წარმომადგენელი **მ. ბაიხურდარიანი**, სოციალ-დემოკრატიის წარმომადგენელი **გ. გოიანი**.

თბილისის სახელმწიფო დაწესებულებათა მოხელეების კავშირის საპროცესო 1918 წ. 16 ქრისტეშობისთვის სხდომის ოქმიდან.

მოხელეთა კავშირის საბჭო იღებს რა მხედველობაში რესპუბლიკის პოლიტიკურ მდგომარეობას და იმ მოსაზრებას, რომ რესპუბლიკის საზღვრებში არსებული სურსათისა ოვავე დღეს უღარესთ საქირო ოქნება თვით მთავრობისათვის, დროებით უარყოფს სასურსათო ორგანიზაციისათვის მოხელეთა დასახმარებლათ გადაღებულ 2,000,000 მანეთს და აგრეთვე დროებითვე თავს იკავებს წარუდგინოს თავის შუამდგომლობა მოხელეთაფვის ერთდროულ დახმარების შესახებ.

მისსლმეი, დეკემბერი.

მთავრობის თავმჯდომარის სახელზე მიღებული შემდეგი დეკემბერი: **თბილისი, 28 დეკემბერი.** მთავრობის თავმჯდომარეს, პარლამენტის თავმჯდომარეს, პარლამენტის წევრს დეარაშვილს. ისტორიულ ბედ-იღბლის წყალობით ჩვენ, ქართველ ებრაელებს, წილად გვგვდა მთელ ქართველ ერთან გავგებობა მისი ქირ-ვარამი, ყოველთვის მონაწილე ვიყავით როგორც ერის უმაღლეს სიხარულისა და აყვავებისა, აგრეთვე მისი უბედურებისა. ამ ისტორიულ მომენტში, როდესაც საქართველოს სახელგანთ დემოკრატიას ემუქრება გარეშე მტერი, ჩვენ ვერ დავრჩებით გულგრილ მაცქერლად და ვალთ ვრაცხთ ჩვენი მორალური და მატერიალური რესურსები მსხვერპლად მოუტანოთ

ჩვენს სამშობლოს და მის დემოკრატიის ვამარჯვებამ. მთავრობის მოწოდებას ჩვენ ალტაცებით ვეგებებით და ენერგიულად ვაწარმოებთ შეწირულების შეგროვებას მთავრობის ზურგის გასამარჯებლათ ომის წარმოებისათვის, რომელიც სწრაფად გადაიციმა მის განკარგულებაში.

კრების თავმჯდომარე მარდახ ფინაძე და პარლამენტის წევრი არამ ბუზიაშვილი.

ლაილაში. დაბა ლაილაშის სომეხთა საზოგადოება, რომელიც აღუღლებულია სომხეთის მთავრობის საზიზღარ საქციელით, — ორ ძმათა შორის უმანკო სისხლის დაღვრის და საისტორიო შურის დანერგვის გამო, პროტესტს უცხადებს მათ და ჩვენ ქართველ დემოკრატისთან ხელი-ხელ ჩაკიდებული, როგორც წარსულში, ისე მომავალში იარაღით ხელში დავიცავთ ჩვენ სამშობლო საქართველოს და ვაწვევებდით მას უნაშუსო და მუხნათ მტრისაგან. ლაილაშის სომეხთა საზოგადოების მინდობილობით ნიკო ჯანოვი, გრიგოლ ალხაზოვი.

უელაპირის ალაგ.

თფილისი, 30 დეკ.

საქართველოს რესპუბლიკის ჯარის საველე შტაბის ოპერატიული ცნობები. გულში შუადღისას, უელაპირის გარშემო მიღობების დაჭერის შემდეგ, ჩვენმა ჯარმა აიღო უელაპირი. მცხოვრებლებმა დეპუტატი გამოგზავნეს და პატიებას ითხოვედნენ. მტერი ბრძოლით იხევს სამხრეთისკენ. ჩვენი ჯარები სდევნიდნენ გაქცეულ მტერს, რომელიც დიდთ დაზარალდა, უმთავრესად მოკლულების რიცხვით. აქამდე ჩაწერილ ტყვეთა რიცხვი არის 7 ოციკერი და 106 ჯარის-კაცი. სულ გუშინდელი ღლის განმავლობაში ხელში ჩავვივარდა 4 ზარბაზანი, 15 ტყვიის მურქვეველი, რამოდენიმე საარტილერიო საწყობი, საზიდლეები და საოპარი მასალა. დღეს დილით ბრძოლა სწარმოვებს ეპატერიანდელის სამხრეთით.

ქართული ტენიკური საზოგადოება მოხელეების შინაგან ომის შესახებ.

ქართულ ტენიკურ საზოგადოებამ საგანგებო კრებაზე განიხილა საკითხი სამშობლოს ეხლანდელი მდგომარეობის შესახებ ტენიკური საზოგადოება აკადემიური და სმეცნიერო დაწესებულებას; მისი უმთავრესი მიზანია საქართველოს გამოკვლევა და შესწავლა, მისი ტენიკური დაწესებულების და მრწველობის შექმნის და აყვავების საქმეში თავისი წვლილის შეტანა. როგორც ასეთი დაწესებულება, ის სდგას პარტიის და პოლიტიკის გარეშე... მაგრამ იმ დროს, როდესაც ვერავი მტერი საყვარელ სამშობლოს ყაჩაღურად თავს ესხმის, ცეცხლით და მახვილით უნდა ის მიწასთან გაასწოროს, ძირი გამოუთხაროს მის დამოუკიდებლობას, თავისუფლებას მაგიერ ჯოჯოხეთი დაამყაროს, მისი განვითარება შეუწყობოს და თვით მისი სხეულები გააქროს: — შეუძლებელია საქართველოს მოქალაქემ გულგრილობა გამოიჩინოს, შორს დადგომა განზრახოს და სამშობლოს დაცვის და ბოროტი მტრის აღგმვის საქმეში მხურვალე მონაწილეობა არ მიიღოს. მიიღო რა ეს მხედველობაში საზოგადო კრებამ, ერთხმად დაადგინა:

- 1) მთელი თავისი ძალ-ღონით დაეხმაროს სახელმწიფოს ომის წარმოებაში;
  - 2) გამოცხადებულ იქნეს თავის წევრთა საგანდებულ პირველ მოთხოვნებთანთანვე ომში წასვლა;
  - 3) გადაეცეს საზოგადოების წევრთა სია სამხედრო-სატენიკო და ბინის სექციის თავმჯდომარეებს, აგრეთვე სახალხო გვარდიის შტაბს, რათა მათ შეძლება ჰქონდეთ საქირებისამებრ გამოითხოვონ ინჟინერ-ტენიკოსები მათი სპეციალურ ცოდნისა და პრაქტიკის მიხედვით. ინჟინერთა და ტენიკოსთა სიები ზემოდასახელებულ დაწესებულებებს უკვე გადაეცემა.
- ტენიკურა საზოგადოების მდივანი **ინე. გ. კაკაბაძე.**

გერმანული პრესის ცნობა, 27 დეკემბერი.

ჩეხები განაგრძობენ ზემო ჰუნგრეთის ტერიტორიაზე შესევას და მიჰყავთ ტყვეები. პრესბურგიდან 150 კაცი წიყყანეს. წაყვანილთა შორის არის რეისტაგის დეპუტატი არაბად ვაგიონი და მრავალი ვაჭარი. მათ გააყოფს დარაჯები და გვზავნეს ბრუმში. ნაწილი კი შილიბერგის ციხეში, სადაც მათ ეპყრობიან ისე, როგორც დიდ დამნაშავეთ ბერლინში სამრწველო და საუნივერსიტეტო წრეებში 30 მილიონ მარკის თანხით დაარსეს საზოგადოება, რომელსაც მიზნათ აქვს ხელი შეუწყოს ქიმიის სწავლებას უნივერსიტეტში და ფულით დაეხმაროს მკვლელობას.

ფრანგული პრესის ცნობა, 27 დეკემბერი.

ოთხშაბათს ყველა მოკავშირეთა პარლამენტის წევრების საუზმეზე შეიკრიბნენ ყველა დეპუტატები და სენატორები, რომლებმაც მიიღეს ტაკი იონესკუ და ჩეხოსლოვაკთა გარეშე საქმეთა მინისტრი ბენე. მსჯელობა გაიმართა მოკავშირეთა სატრანსპორტო პოლიტიკის შესახებ. წარმომადგინეს პროგრამა მოკავშირეთა რკინის გზის გასაყვანათ, რომელმაც საბოლოოდ უნდა მოუხსპოს გერმანელებს ბალკანეთში ჩამოსვლის საშუალება. ამ პროექტს მიზნათ აქვს შეაერთოს ფრანგების ატლანტიკის ოკეანეს ნავთსადგურები შავ ზღვასთან ისე, რომ გზა არ გადაიღდეს მტრის ტერიტორიაზე. ამის შემდეგ წარმოადგინეს ამისდაგვარი პროექტები. დეპუტატები ამტკიცებდნენ, რომ ეს პროექტები სასარგებლოა პოლიტიკური და ეკონომიურის მხრით, როგორც საფრანგეთისათვის, ისე სხვა მის მოკავშირე სახელმწიფოსთვის.

ოსმალეთის პარლამენტი დაითხოვეს.

„პტი-პარიზინის“ კორესპონდენტი დეპუტატი იუწყება: კვირას, საღამოს 5 საათზე, შინაგან საქმეთა მინისტრი ავიდა ტრიბუნაზე და წაიკითხა ირადე პარლამენტის გაოქმების შესახებ. ამ აქტის წინ გარეშე საქმეთა მინისტრმა წაიკითხა დიდი დეკლარაცია, ოპოზიციის დეპუტატების შეკითხვის საპასუხოდ. მინისტრის სიტყვა საყურადღებოა. მან ოპის ისტორიული მიმოხილვა გააკეთა და აღნიშნა, რომ ოსმალეთი ძალით ჩაურთეს ომში. ომში ჩარევა არავითარ საქიროებას არ წარმოადგენდა და მოხდა მხოლოდ ზოგიერთ პიროვნების თავმოყვარეობის დასაქყოფილებლათ. უნიონისტების ორგანო კმაყოფილებას გამოსთქვამს პარლამენტის დათხოვის გამო: „აღმოსავლეთის მონიტორი“ სწერს: „სამარცხინო იქნებოდა, რომ ის დეპუტატები, რომელნიც ამორჩეული იყვნენ ენვერ-ფაშას დროს და მისი სურვილის თანახმად, ეხლაც იყვნენ პარლამენტის წევრებთ, როცა მათ ბატონებს, როგორც სამშობლოს მოალატეთ, სდევნიან და აბატონებოც“ იმალეზიან.

ოსკარ-კონინის განცხადება.

სახელმწიფო იუსტიციის სტატისტიკურების თანამეწე დ-რ ოსკარ კონინი, რომელიც ამ წამათ დაბრუნდა კონსტანტინოპოლში, სხვათა შორის იძლევა განმარტებას რუსეთის ელჩის იოფეს რადიო ტელეგრაფზე. „აშხანავ იოფემ მომცა მე ფული ღამით 5 ნოემბერს 1918 წელს. ამ ფულებს, იმ ფულებთან, რომელიც მისი წინანდელი ჩვენებით იარაღის საყიდლათ იყო გადაღებული არაფერი საერთო არა აქვს. მე ეს ფულები დანიშნულებისამებრ გავგზავნე, სახელდობრ, რევოლუციონერ იდეების გასავრცელებლათ,

და ვწუხვარ, რომ შექმნილ მდგომარეობის დროს მე საშუალება არა მქონდა მთელი თანხა დამეხარჯა აქამდე. იმედი მაქვს მალე მოვა დრო, როდესაც მე შეძლება მექნება ჩავაბარო იმ ფულის ანგარიში რუსეთის პარტიულ ამხანაგებს. ამხანაგ იოფეს მე მინდა ერთ შეცდომაზე მოუთითოთ: არა ოთხი მილიონი მანეთი, არამედ ოთხ მილიონამდე დასტოვა ჩემს განკარგულებაში გერმანიის რევოლუციის მიზნებისათვის.

სამწუხაროთ ბანკმა არ მომცა მე ეს ფულები, რადგან ეკვი შეიტანა ჩემს წრწმუნებულობაში და მასთან ერთათ არ მომცეს ის დანარჩენი მილიონები, რომელიც მე უნდა დამეხარჯა რუს სამხედრო ტყვეებზე და გაქარვებულ მოქალაქეებზე. ამის შესახებ მე უკვე წინათ ვაცნობე საბჭოთა მთავრობას. ის ფული, რომელიც მე ვადმომცა ამხანაგებ იოფემ რუსეთის ქვეშევრდომთა დასახმარებლათ (350,000 მარკა და 50,000 მანეთი) მე დანიშნულებისამებრ დავხარჯე.

ფრანგულ-სირიული კონგრესი.

მომავალი წლის 3 იანვარს მარსელში გაიხსნება ფრანგულ-სირიული კონგრესი, რომელსაც მარსელის საფრანკო პალატა აწყობს. კონგრესის თავმჯდომარე ფრანკლინ ბულონი იქნება. მარსელის, ლიონის და პარიზის ყველა თვალსაჩინო კომერსანტი და მრწველი მიიღებს მონაწილეობას და იმუშავენებენ შემდეგ 4 სექციებში:

საქართველოს სოც.-რევ. პარტიის შიორი პრილოგა.

14 დეკემბერი, საღამოს სხდომა.

თავმჯდომარეობს აშხ. ილია ნუცუბიძე. გრძელდება კამათი აშხ. ლ. შენგელაის მოხსენების გარშემო.

აშხ. ილია კაკაბაძე თავის სიტყვაში მოითხოვს, რომ დღევანდელი პირობებშიც განსაკუთრებით მკაფიოდ და გაბედულად უნდა მოვიხილოთ ყველა ერთა ფედერაცია; რომ პრინციპი მიწის სოციალიზაციისა მთელი თვისი არსებით იქნეს გატარებული ცხოვრებაში მიუხედავად ადგილობრივი ცხოვრების პირობებისა და არავითარ შეკვეცას ადგილი არ ექნეს, რომ პირიქით სოციალიზაციის პრინციპი იქნეს წამოყენებული და გატარებული ცხოვრებაში არა თუ სოფლად მიწების მიმართ, არამედ ქალაქად.

რაც შეეხება მეშათა საკითხის გადაჭრას, არც ამ სფეროში ჯერ ხნობი მიღწეული არ აქმაყაფილებს მას და ამბობს: შეუძლებელია ჩვენ 8 საათის საუშოა დღე დავტოვოთ, ამ ნორმით დავკმაყოფილებთ, რომ მსოფლიო გადატრიალებას ხანაში ჩვენ ექვსი საათის და უფრო მეტზე საუშოა დღის მოთხოვნილება უნდა წამოყენებოთ...

აშხ. ნ. დაცეკო.

ყოველგვარ პირობაში-მინიმუმს ესაქიროება ხან-გამოშვებით გადავიწვავ; ამ მხრივ გამოვალისს, რასაკვირველია ჩვენი პროგრამაც არ წარმოადგენს; მაგრამ როდესაც ასეთი გადაშინჯვის საკითხი ისმება, ჩვენ არ უნდა დავგავიწყდეს ის გარემოება, რომ ყოველგვარ პროგრამას აქვს თვისი ისტორია, წარსული, განსაზღვრული გენეზისი, და ეს გარემოება გვაფლებს ჩვენ დიდის ყურადღებით და სიფრთხილით მოვეყილოთ პროგრამას; კერძოთ მისი გადაშინჯვის უფლება, მე მგონია, სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის სრულიად რუსეთის მეთებ ყრილობის კომპეტენციაში შედის. ჩვენს ყრილობას კი კერძო შესწორებათა შეტანა შეუძლია. ამ მხრივაც რომ განვიხილოთ

1) ეკონომიური (იმპორტი ექსპორტი, საზოგადო საქმეები, მიწადმოქმედება, ტრესტები, სოციალური საქმეები); 2) ისტორიის, არქეოლოგიის და ეტიმოლოგიის; 3) სოციალ-განათლების; 4) სამკურნალო და საზოგადო ეგიენის. არქეოლოგიური სექცია იმუშავებს ბაბელონის თავმჯდომარეობით. კონგრესი 5 იანვარს დასრულდება დიდი სახალხო სხდომით, რომლის დროსაც ილია-პარაკეტი: ლიონის სენატორი გერიოტი, ყოფილი მინისტრი სენატორი დუმერი, და სირიის გამოჩენილი პოეტი გეკრი განემი, რომელიც თავის პოემის „ნდრარის“ მნიშვნელობას განმარტავს.

კომუნაგენიდან იუწყებებიან, რომ შერბურგიდან კრესიკა „ორიზაბა“

თი ჩამოვიდა 42 ოფიცისაგან შემდგარი საფრანგეთის მთავარი სამხედრო კომისია, რომლისაგანაც უნდა შესდგეს კომიტეტი ბალტიის ზღვის სხვა და ნავთსადგურებიდან კომუნაგენში ჩამოსულ სამხედრო ტყვეების სამშობლოში გასაგზავნათ. კომისიის წევრები აცხადებენ, რომ საფრანგეთზე დიდ შთაბეჭდილებას ახდენს ის გარემოება, რომ კომუნაგენის მცხოვრებნი კარგად უხვდებიან სამშობლოში მიმავალ ტყვეებს და საფრანგეთის საფლხო დიდთ აფასებს მას.

ბოლშევიკების დამარცხება.

როგორც ომსკიდან კომუნაგენში რუსეთის საელჩოს ატყობინებენ, ბოლშევიკები დამარცხდნენ ევატერი-ნობურგის ფრონტზე და პერმისკენ უკან იხევენ. ბოლშევიკები დაამარცხეს სამხედრო ძალებმა, რომელიც მხოლოდ რუსებისაგან არის შემდგარი. კომისიის მთავრობის ფინანსური მოგომარეობა თანდათან უმჯობესდება.

საქართველოს სოც.-რევ. პარტიის შიორი პრილოგა.

14 დეკემბერი, საღამოს სხდომა.

თავმჯდომარეობს აშხ. ილია ნუცუბიძე. გრძელდება კამათი აშხ. ლ. შენგელაის მოხსენების გარშემო.

აშხ. ილია კაკაბაძე თავის სიტყვაში მოითხოვს, რომ დღევანდელი პირობებშიც განსაკუთრებით მკაფიოდ და გაბედულად უნდა მოვიხილოთ ყველა ერთა ფედერაცია; რომ პრინციპი მიწის სოციალიზაციისა მთელი თვისი არსებით იქნეს გატარებული ცხოვრებაში მიუხედავად ადგილობრივი ცხოვრების პირობებისა და არავითარ შეკვეცას ადგილი არ ექნეს, რომ პირიქით სოციალიზაციის პრინციპი იქნეს წამოყენებული და გატარებული ცხოვრებაში არა თუ სოფლად მიწების მიმართ, არამედ ქალაქად.

რაც შეეხება მეშათა საკითხის გადაჭრას, არც ამ სფეროში ჯერ ხნობი მიღწეული არ აქმაყაფილებს მას და ამბობს: შეუძლებელია ჩვენ 8 საათის საუშოა დღე დავტოვოთ, ამ ნორმით დავკმაყოფილებთ, რომ მსოფლიო გადატრიალებას ხანაში ჩვენ ექვსი საათის და უფრო მეტზე საუშოა დღის მოთხოვნილება უნდა წამოყენებოთ...

აშხ. ნ. დაცეკო.

ყოველგვარ პირობაში-მინიმუმს ესაქიროება ხან-გამოშვებით გადავიწვავ; ამ მხრივ გამოვალისს, რასაკვირველია ჩვენი პროგრამაც არ წარმოადგენს; მაგრამ როდესაც ასეთი გადაშინჯვის საკითხი ისმება, ჩვენ არ უნდა დავგავიწყდეს ის გარემოება, რომ ყოველგვარ პროგრამას აქვს თვისი ისტორია, წარსული, განსაზღვრული გენეზისი, და ეს გარემოება გვაფლებს ჩვენ დიდის ყურადღებით და სიფრთხილით მოვეყილოთ პროგრამას; კერძოთ მისი გადაშინჯვის უფლება, მე მგონია, სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის სრულიად რუსეთის მეთებ ყრილობის კომპეტენციაში შედის. ჩვენს ყრილობას კი კერძო შესწორებათა შეტანა შეუძლია. ამ მხრივაც რომ განვიხილოთ

მან პროგრამაში წამოყენებული ძოთხოვნანი ჯერ კიდევ მიღწეული არ არიან. არც მუშათა საკითხში ამოწურული ჩვენი მოთხოვნანი, და მათი გაფართოება ჯერჯერობით საჭირო არაა.

საერთოდ მომხსენებელი როდესაც „კურსის მარცხი“ საჭიროებას იცავდა, ის უკავშირებდა პროგრამის ამხრობე შეცვლას მსოფლიო რევოლუციის შესაძლებლობას, მაგრამ ჩვენ პროგრამაში ცვლილების შეტანის დროს ამ ფაქტორს ვერ დავიწყებთ, ვინაიდან ჩვენ არ ვიცით, ვინ გამოვა გამარჯვებული იმ ბრძოლიდან, რომელსაც ადგილი ექნება დემოკრატიისა და მსოფლიო იმპერიალიზმს შორის, ახლო მომავალში; საერთოდ, მარცხით კურსის აღება ჩვენ აქ მიგაჩნია იმის გარანტიით, რომ ყველაზე ადრე მიგვიყვანს სოციალისტურ წყობილებაში; პირიქით, ეკონომიური განვითარება დღეს დღეობით, შეძლების არ ვგაძლევს დავასკვნათ, რომ ჩვენი მაქსიმუმის განხორციელება ამ რამოდენიმე ათეული წლების განმავლობაში მოხდება.

დასასრულ ორატორი აღნიშნავს იმ გარემოებას, რომ რუსეთი ძალას იკრეფავს აღორძინებისათვის და დამუშავებული კრების მოწვევისასკენ ისწრაფის. — „თუ ის მართლა შეიკრება, დაწმუნებული ვარ, უმეტესობა ესერები იქნება შიგ, და ის შემა საკითხი, როგორი იქნება ჩვენი დამოკიდებულება ამ დამუშ. კრებასთან. თუ ჩვენ დამოუკიდებლობა (პარტიისა) გამოავცხადებთ და დამუშ.

კრებას უარყოფით მოვეციდეთ, ამით ჩვენ ვიტყვი, რომ ჩვენ ფედერალიზმის მომხრე კი არ ვართ, არამედ კონფედერალიზმის ნიადაგზე ვდგევართ“.

ამხ. სამ. მარგველაშვილი ამბობს, რომ პროგრამულ მუხლებს (კერძოდ მიწის საკითხს) კონკრეტულად აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს; ის გაფანტავს მრავალ გაუგებრობას, რომლის შექმნას ასე გაცხარებთ კლილოზენ ჩვენი პროგრამის გარშემო ჩვენი იდეური მოწინააღმდეგენი, — და შეძლების მისცემს ხალხს უფრო ადვილად გაერკვეს; ამნაირად ჩვენი პარტიული ზრდა უფრო სწრაფად უფრო ფართო მასშტაბით იწარმოებს.

რაც შეეხება მუშათა საკითხს, აქ ჩვენ უნდა გადავდგათ ისეთი ნაბიჯები, რომელნიც შეძლებას მოგვეცემენ თანდათანობით მიუახლოვდეთ ჩვენი მაქსიმუმის განხორციელებას. ამ შემთხვევაში ჩვენ შეუძლიათ გვისაყვედურონ შემარცხენე ესერებმა და აგრეთვე შემარჯვენე ფრთამ, მაგრამ ჩვენთვის ტიპის ესერისათვის ჩვენი ტაქტიკა ყოველთვის მისაღები იქნება.

ამხ. მიხ. ფაჩუაშვილი: მე მგონია, რომ ამ საკითხის გარჩევა სულ სხვა პირობებში იწარმოებდა, რომ ჩვენ აქ წარმოგვიდგენდნენ კონკრეტულ პროექტს მიწის საკითხისათვის, რომელიც უკვე შეუძლებელია საგანგებო კომისიას — და რომ ყრილობა შეძლებდეს ექსპონირებას და მიეღოს იგი; ეს კი არ მოხდა; აქ მომხსენებელი ზოგად დე-

ბულებს გვყენებს, რაც სრულებითაც არ ეკარა.

აქვე უნდა აღინიშნოს ერთი მოვლენა: როცა ლაპარაკია პროგრამის გადაშინების, მის მუხლების შესწორების შესახებ — აქ ზოგიერთი ამხანაგები ამას იტყვიან თვალთ უყურებენ, რადაც შიშით ეკიდებიან ამას, — მაშინ, როდესაც ჩვენი პროგრამის ხელოვნური ძალა ამით უფრო გაიზრდება, ამას მოითხოვს წმინდა პარტიული ინტერესი, პროგრესული ზრდა ჩვენი პარტიისა.

კერძო საკითხების შესახებ, რომელიც აქ წამოაყენეს, უნდა ვთქვა შემდეგი: მართალია, ჩვენში ფინანსური კაპიტალის შესახებ ლაპარაკი ჯერ ხნობით ნაადრევია, მაგრამ ჩვენში არსებობს ჩარჩული, მგებნური კაპიტალი, რომლის დაცვა ყოველად შეუძლებელია წარმოგვიტაროს თვალსაზრისით. ამ ჩარჩულ კაპიტალის თავაშვებულ ფარფაშს უნდა საზღვარი დაეღვას, და ჩვენს პროგრამაში სათანადო მუხლის შეტანით უნდა იქნეს ალაგმული იგი.

გარდა ამისა, გარკვევით უნდა იქნეს თქმული, რომ ფედერაციის ჩვენს მომავალ პლათფორმას შეადგენს. ეროვნულ საკითხში, ეს საჭიროა, ვინაიდან ჩვენ არ ვიცით, რა ადგილები შევლენ ჩვენს სახელმწიფოს ფარგლებში; ვინ იცის, ჩვენს მომავალ სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში, როგორი საჭირო გახდება ავტონომიის და ფედერაციის პრინციპის გამოყენება განაპირა ადგილებისათვის... (აგროქლევა იქნება).

ერთი წუთით არ უნდა დაივიწყონ, რომ ის მომარები, რომელნიც საშინელ მდგომარეობაში არიან ამ კიე ზამთარში უსრბუნელონი. შეთქვენ გეტყვიან მაგალითს. სწორედ ამ საში დღის განმავლობაში, როდესაც ჩვენ დავთ-ხაინის ირგვლივ ვაბრძოდით ამ საში დღის განმავლობაში მთელი ჩვენი რაზმი ცის ქვეშ თოვლზე ეყარა და თითქმის არაფერი არ უჭაიდა და არ უსვამს — მიუხედავად ამისა, ისინი მაინც თავის მოვალეობას ასრულებდნენ.

და თქვენ, მაინც აქ დარჩით და აქ საერთოდ ჩვენს პოლიტიკას შექმნით, — თქვენ ყოველთვის უნდა გახსოვდეთ ისინი და, რასაკვირველია გავახსენდებთ და უნდა მთელი თქვენი ენერჯით ახალი ძალები დაგვროვოთ და ეს ძალები მალე გაგზავნათ იქ, ფრონტისაკენ... (ყვამა) ვინაიდან თვითუფლებრივად დღეს მეტის მეტი დიდი მნიშვნელობა აქვს, ჩვენ ვიცით, და მე პირადად და ჩემმა ამხანაგებმა ნახეს, რომ სომხის რევოლუციური ჯარი სრულიად მოუწყობელია. მას თითქმის არაფერი აცვია, ის ქალაქებში არის და სახმელ საქმელი ძალიან ცოტა აქვს. ჩვენ უნდა ვეცადოთ, რომ ამ მხრივ ჩვენი ჯარი, რომელიც ასრულებს თავის მოვალეობას ხალხისადმი, რომ ეს ჯარი უკეთეს პირობებში ჩავაყენოთ. და თუ ჯარი იგრძნობს ამ სიტბოს, რომელსაც თქვენ შექმნით მის ირგვლივ, შე გარწმუნებთ თქვენ მოქალაქენო რომ ეს ჯარი და მასთან დასამე მთელი ჩვენი დემოკრატიის, ჩვენს ხალხს სრულს გამარჯვებას მიანიჭებს.

და სწორედ ამ გამარჯვების იმედით მივდივართ ჩვენ ფრონტზე და დაწმუნებული ვართ რომ ჩვენი ჯარი და გვარდია ჩვენს ხალხს ამ გამარჯვებას ნიანიჭებს. (მხურვალე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეკუთვნის სამხედრო მინისტრს.

სამხედრო მინისტრი გრიგოლ გიორგაძე. მე მოგახსენებ ჩემს სიტყვაში და მთავრობის წინადადება განვიცხადებ და ეხლა ვსთხოვ პარლამენტს, რომ მან დადასტუროს დეკლარაციული ეს დადგენილება, რომ სახელმწიფომ უზრუნველყოს ის ოჯახები, რომელთა წევრებიც ომში დაზარალებულნი (კითხულობს).

თავმჯდომარე. ვინ არის ამის წინააღმდეგი? ვინ შეიკავა თავი? ერთხმად არის მიღებული.

ი. შ. თევზაძე (ს.-რ.). ჩვენ სწორედ იმ მოსაზრებით, რომელიც აქ წარმოსთქვა ეროვნულ-დემოკრატიის წარმომადგენელმა დღესასწაულების უქმობის შესახებ გვინდა გამოვსთქვათ სულ წინააღმდეგი ვართ.

ბ-ბო! წარმოდგენილი კანონპროექტი უქმების შესახებ საყვირით მისაღება უკმაყოფილო და უკომენტარიოთ. მას არ ესაჭიროება არავითარი განმარტება-დამატება არც ეროვნულ-დემოკრატიისა და არც სხვა ვინმესი. კლერიკალები ეროვნულ-დემოკრატიის სახით ახმაურდენ და მოითხოვენ საეკლესიო დღესასწაულების ყველასათვის დაკანონებას. ეს აშკარა ბრძოლის გამოცხადებაა. კლერიკალები არ ისვენებენ და ცდილობენ გაცხადებოდნენ ისტორიული ეკლესიისა და სამოქალაქო უწყებს შორის ბრძოლა. ყველამ იცის, რომ ეკლესიასა და სამოქალაქო მთავრობას შორის თითქმის ყველგან — დასავლეთ ევროპაში და რუსეთშიც — სწარმოებდა სასტიკო განუწყვეტელი ბრძოლა უპირატესობისათვის. ასეთ ბრძოლას ვერ ასცდა საქართველოც, რისი დამატკიცებელია ხალხში გავრცე-

ლებული შემდეგი ცნებები: „ერთმა ქართველმა კათალიკოსმა...“

დროს ქართველ მღვდელს კბილებში ქოშო ჩაჰკრა და მის კბილი ჩაატეკრა. გაბრაზებულმა გვირგვინოსანმა ეს კბილი ჩამოატარა მთელ დედაშიწაზე. იგი მოითხოვდა კათალიკოსის დასჯას, მაგრამ კათალიკოსი დაუსჯელათ თავის ადგილზე დარჩა“ —

ბატონებო! ასეთი ბრძოლა იყო ძველათ, ასეთ ბრძოლასთან გვაქვს საქმე დღესაც. და, ჩვენის აზრით, ასეთი ბრძოლა იქნება, სანამ ეკლესია სახსრებით გამოთიშული არ იქნება სახელმწიფოსაგან და იგი აღიარებული არ იქნება კერძო ორგანიზაციად. არ არის მართალი საკათალიკოსო საბჭოს განცხადება იმის შესახებ, ვითომც საქართველოს ეკლესიას სებაარტიულიად, მსოფლიო კრებულის ნება-დაურთველად, არ შეუძლია უქმე დღეების შექმნება თუ შეცვლა. მართალია მხოლოდ ის, რომ არც ერთ ეკლესიას უფლება არ აქვს შესცვალოს მსოფლიო კრებულის დოგმატიური ხასიათის დადგენილებანი; რაც შეეხება არა დოგმატიურ დადგენილებებს, როგორც არის დღესასწაულების უქმობა, მარხვა, ქორწინების შესწორების დღე და სხვ., ამის შეცვლა შეუძლია ყველა ეკლესიას, მათ შორის ქართველსაც. ეს ასეა, მაგრამ ეკლესია მაინც ცდილობს დარჩეს ცხოვრების მიერ უკუგდებულ ძველ პოზიციებზე. კლერიკალები და მათი ხელმძღვანელი საკათალიკოსო საბჭო, რომელმაც დღემდის ვერ ამცნო საზოგადოებას საშინელი საიდუმლოებით გარემოცული კათალიკოს კირონი II-სა და ქუთათელ მიტროპოლიტანტონის სიკვდილის ნამდვილი მიზეზები, ერთს მხრივ მოითხოვენ მილიონებს მიმდინარე ხარჯების დასაფარავად და მეორეს მხრივ კი — ბრძოლას უცხადებენ კანონმდებლობას. ეს ჩვენთვის სრულებით გაუგებარია.

ბ-ბო! როდესაც უქმების შესახებ ვლაპარაკობთ, ვხელმძღვანელობთ ჩვენი მსოფლობელებლობით, რომელიც აღიარებს სინდისის სრულ თავისუფლებას. ჩვენ არ გვინდა უკანახოთ ეკლესიას უქმები, ვინაიდან ეს, ჩვენის აზრით, სინდისის თავისუფლების შეზღუდვა იქნებოდა. მით უმეტეს ეკლესიას არავითარი უფლება არა აქვს თავზე მოგვახვიოს საკუთარი უქმები.

ბ-ბო! როგორც მომხსენებელმა აღნიშნა, დღესასწაულების სიმრავლე მომასწავებელია ხალხის უკულტურობისა. მოგვხსენებთ, რომ წინეთ ევროპაში და რუსეთშიც მთელი წლის ნახევარზე მეტა დღეები უქმებათ იყო აღიარებული, მაგრამ, როდესაც კულტურამ და შეგნებამ ხალხში მოიკიდა ფეხი, უქმების რიცხვი საგრძნობლად იქნა შეშუპებული. დღესასწაულების უქმობა ჩვენთვის არ აღდგენს პრინციპიულ საკითხს, არ არის ეს საკითხი დოგმატიური ხასიათის ეკლესიის თვალთსაზრისით. თვით ქრისტიცი კი არ აძლევს ამ საკითხს დიდ მნიშვნელობას, როდესაც ის ლაპარაკობს: „შაბათი კაცისათვის და არა კაცი შაბათისათვის“ —

უპირველესად ყოვლისა ჩვენ მომხრენი ვართ ეკლესიის სახელმწიფოდან გამოყოფისა და იმ დიადი პრინციპის დასაცავად, რომელსაც სინდისის თავისუფლება ეწოდება, ჩვენ ხმას მივსცემთ წარმოდგენილ კანონპროექტს.

კრება იხურება 4 საათზე.

საქართველოს პარლამენტი.

ოცდაშვიდ დეკემბრის სხდომა.

3. ჯუღალის სიტყვა.

(გ ა გ რ ძ ე ლ ე ბ ა).

აი სწორედ ეს მთავრობა, რომელიც არავითარ საშუალებას არ ზოგავს, რომელიც სხვადასხვა პროვოკაციას ეწევა, ვიმეორებ, რომ ამ მთავრობამ მშვიდობიან ხალხის ჩარევა განიზარა ამ ომში, რომ მან დაჯანყა შულავერი და მეორე შულავერს ჩვენ ზურგში გვიშალდებდა.

ეს იყო დავით-ხაინი-შულავერი და დავით-ხაინი ერთი-ერთმანეთთან შეტის-შეტათ დაკავშირებული იყვნენ და სწორედ შულავერის ამბობებამ ცულ მდგომარეობაში ჩააყენა ჩვენი სანაინის და სადახლოს რაზმი. სწორედ ასეთივე ამბობებამ ამაღლებდნენ დავითხაინში, რომ ამითი ჩვენი ეკატერინოფელის რაზმი იმავე საფრთხეში და განსაცდელში ჩაეყენებინათ, მაგრამ ჩვენ ადრე შევიტყვეთ ეს, ვინაიდან, იქ მყოფმა ჩვენმა მებრძობებმა გადმოგვცეს ეს ამბავი და ჩვენ იერიში მივიტანეთ ამ სოფელზე.

შინამ იერიშით მივიდოდით, ჩვენ შევეუთვალეთ მათ, რომ — ჩვენ არ მოვსულვართ თქვენთან სამბრძოლველად, ჩვენ გვაქვს საქმე იმ მთავრობასთან, რომელმაც ომი გამოგვიცხადა. მაგრამ გვინდა, რომ თქვენ გამოგზავნათ თქვენი დელეგატები, თქვენი კომისრები და მეორე ჩვენ მოთხოვნილებას წამოგიყენებთკო.

და სწორედ იმ ხალხს, რომელიც ჩვენ გავგზავნეთ ამ მოთხოვნილებებით, ამ სოფელმა თოფი და პულერიოტები დაუშინა და მაშინ ჩვენ ვიგრძენით, რომ დრო დაგვიკარგავს და წავედით ამ სოფლის ასაღებათ. მაგრამ ეს სოფელი არც ისე სუსტი გამოდგა, როგორც ჩვენ გვეგონა. ჩვენ გვეგონა, რომ თქვენი იყო დამაღებელი გაწვრთნილი სამხედრო ძალები, რომ მათ არც შეაძლებდა საკმარისი გაწვრთნილი ხელმძღვანელები, მაგრამ სამი დღის

ბრძოლამ ჩვენ დაგვანახა, რომ იქ იყო გაწვრთნილი ნაწილი, რომელსაც ჰყავდა დახელოვებული ხელმძღვანელები. ასე თუ ისე ჩვენ აქ მრავალი წყება სანგრებისა და აკოპებისა ავიღეთ.

დავატოვებინეთ მტერს დიდი სიამაირი მასალა. სხვათა შორის, დავატოვებინეთ ტელეფონი და სამხედრო რუქები...

და აი, სწორედ აიან დაგვანახა, რომ თუ ჩვენ დროზე არ მიგველოზომები, ამ სოფლის წინააღმდეგ, აქ საშინელი ამბობება მოხდებოდა. და მოხდებოდა უცბათ, და ჩვენ ზურგში ჩაგვეცემდნენ ლახვარს. აი მე ვამბობ, რომ ამ რუქებს და ვეფრინის ალებმა ამ რუქებს იმას, რომ ჩვენს დემოკრატიას, ჩვენს ხალხს ბრძოლა შეუძლიან. მიუხედავად იმისა, რომ ის რაზმი, რომელმაც დავით-ხაინის წინააღმდეგ გაილაშქრა, რიცხვით იყო უფრო მცირე ვიდრე დავით-ხაინის მემობონი და მიუხედავად იმისა, რომ თვით დავით-ხაინი სრულიად მიუდგომელი ადგილია, ვინაიდან ერთის მხრივ მას მდინარე ხრამი საესებით იცავს და მეორეს მხრივ მიუდგომელი კლდეები არტყია და მაგარი სანგრებიც იყო გამოგზავნილი, — ჩვენმა სახალხო გვარდიამ 3 დღის განმავლობაში ეს სოფელი აიღო.

და უნდა მოგახსენოთ ამხანაგებო, მიუხედავად იმისა, რომ აქ დგებოდა ჩვენი რამდენიმე საუკეთესო ამხანაგები და 25 კაცამდე დგებოდა, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ მაშინ არავითარი საშუალება არ გვქონდა ეს დაჭრილი ამხანაგები გამოგვეყვანა და კარგ ადგილზე წავგვეყვანა, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი მთელი ღამის განმავლობაში თოვლით ეყარნენ, არც ერთი დაჭრილი არ კენესოდა, ცუდათ არ იხსენიებდა ჩვენი მდგომარეობას.

ყველა მათგანი, მიუხედავად საშინელ მდგომარეობისა, — მე ამას აქ ვამბობ როგორც სრულ ქვეშაობებს, ილიმებოდნენ და ყველა-

ნი ამბობდნენ: — ჩვენ არა გვიშავს რა, ყველაზე ველზე დავიხოცებით ოდნოდ ეს ომი აუცილებლათ გამოგვრებით უნდა დავამთავროთო (ტაში) და აი სწორედ დღეს, როდესაც ერთ მხრივ, შულავერის ირგვლივ საშინელი ომი სწარმოებს, სდაც ჩვენი ნაწილი თანდათან იმარჯვებს, ვინაიდან გუშინ ერთი მთავარი მადლობა შულავერისა უკვე დაიკავეს, სდაც ჩვენი ახალგაზრდა ჯარი და ძველი სახალხო გვარდია მძურად და შესანიშნავად იბრძვიან — მე ამას აქ ვამბობ, რომ დღეს არ არის, არავითარი განსხვავება ახალგაზრდა ჯარის და სახალხო გვარდიის შორის (ტაში)

ჩვენი ჯარი, მიუხედავად იმისა, რომ ის ვერ არის საესებით გაწვრთნილი, — მთელი თავის ენერჯით და აღფრთოვანებით იბრძვის და ჩვენ გვაქვს იმედი, რომ მომავალში ეს ახალგაზრდა ჯარი მრავალ გამარჯვებას დაიმსახურებს. და აი ამ ჯართან ერთად, ამ ახალგაზრდა ჯართან იბრძვის მისი უფროსი ძმა — სახალხო გვარდია და ჩვენ დარწმუნებული ვართ რომ ეს ორი სამხედრო ძმა, რომელიც მხარი მხარ იბრძვის, — ბოლოს და ბოლოს, ჩვენს ხალხს, ჩვენს ქვეყანას სრულს გამარჯვებას მისცემენ.

მაგრამ არავინ იფიქროს, რომ ომი ოდნავად მაინც შესუსტდა. პირიქით ომი მწვავედება, ძალთა დაგროვება თანდათან უნდა გავაფართოვოთ ჩვენ. (ტაში) და დღეს, როდესაც საზოგადოებაში და ზოგიერთ გაზეთებში სხვა და სხვა ცნობები გრცელდება, — ჩვენ სწორედ დღეს გავრცელებულის ენერჯით უნდა ვიმუშაოთ და მუდამ უნდა გავხსოვდეს, რომ თუ ჩვენ გვინდა ნამდვილი ზაფი, ისეთი ზაფი, რომელიც ჩვენ ნათელ მომავალს მოგვიშვადებს, — ჩვენ არამც თუ არ უნდა გავანელოთ ჩვენი ენერჯია, არამედ ჩვენი სამხედრო ენერჯია უნდა უფრო გავაღვიროთ და გავაძლიეროთ. ჩვენმა საზოგადოებამ და განსაკუთრებით პარლამენტმა არც

მთავრობის სტამბა.

სარედაქციო კოლეგია. გამომცემელი — ცენტრალური კომიტეტი.